

הלכות שבת סימן שמו שמה

(ט) או שנטל מיד חברו העומד בחוץ והכניס בפנים, שהעומד בפנים חזב, שהוא עקר והניח, והעומד בחוץ פטור אצל אסור:

שמה דין המושיט מרשות לרשות, ובו סעיף אחד:

א * הנה עומד ברשות הניחיד והוציא ידו מלאה פרות לרשות הרבים (א) * בתוך עשרה, (ב) בשוגג מטר להחזירה (ג) לאותו חצר ואסור * להושיטה (ד) לחצר אחרת, ואם (ה) במזיד, אסור אפלו להחזירה לאותו חצר. * יגיש אומרים דהני מלי (ו) כשהוציאה מבעוד יום, אצל אם הוציאה משקשקה מטר (ז) להחזירה, שמה ישליכה מידו ויבוא לידו (ח) חייב חטאת. * במה דברים אמורים כשהוציאה לרשות הרבים, (ט) אצל אם הוציאה לכרמלית, (י) בכל גונא מטר להחזירה:

באר היטב

המפנה חפצים מניית לניית ונמלך והוציאן פטור, שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכה. היה קנה כירו והגביה הקצה האחד והקצה השני נשח בארץ ונתור והגביה הקצה השני, אפלו כל היסם בלו, פטור, שהרי לא עקר

מחצין לערוב, שיקח האיגוד הקלי מעל השלחן ולא יתן הישראל, שלא יצעה עקירה. ועמ"א בסימן שו ס"ד ס"ק כ מש"ש:

(ב) חיוב. כלומר, אסור חטאת, דחייב ליבא אי"כ תחלתו וסופו שגגה.

משנה ברורה

* בתוך עשרה. עין משנה ברורה מה שכתבנו לענין למעלה מעשרה. והנה בתוספות שבת ג' עמוד ב דבור המתחיל 'פאן' כתבו, דאפלו לכתחלה מטר להוציא למעלה מעשרה, אצל הרשב"א בחדושי יתה דבריהם ומסקי דלכתחלה אסור דלקא אתי לאפוקי למטה מעשרה, וכן כתב בשם רבו לאסור, וכן כתב המאירי, ועין בפרי"מגדים שפצדו גס' ב' בשם רש"י (להחמיר בזה), ולפלא שלא הביא דברי הרשב"א: * להושיטה לחצר אחרת. ואפלו אם אותו החצר הוא שלו או שערכו יחד (אחרונים). ועין באחרונים דלאו בןאן הושיטה דלש בנה לעצמים אסור דאורייתא כגון בדיקטא אחת, דהכי נמי זריקה אסור: * ויש אומרים דהני מלי כשהוציאה מבעוד יום וכו'. הנה דעה הראשונה היא דעת רש"י, ובבית יוסף הביא בשם הר"ן שדעת הר"ף גס' ב' כדעת רש"י, ומפילא דברי הרמב"ם שסתם דבריו וכו' עין פ' דברי הר"ף, מפילא יתפרש נמי דברי הר"ף וכדעת רש"י, ודלא כהרא"ש שפצדו לומר דהר"ף יסבר כדעת התוספות, ולכן סתם בשלחן ערוך דעה הראשונה בסתמא. ובאמת מוכח גם בחדושי הרשב"א שפירש דעת הרמב"ם כמו שהבין הבית יוסף, וגם דעת המאירי בדעה הראשונה, ומכל מקום דעת הנש'אומרים היא גס' ב' דעת הרבה ראשונים, כמו שכתב באלהי רבה. ויש לעין לדעה הראשונה, אם הוציאה מבעוד יום במזיד אם קניסין לה שלא יחזירנה, דלכאורה מסתבר לומר דלדירנה גם למסקנת הסוגיא לא קניסו כי אם כשהוציאה במזיד משקשקה דעבר אסורא בתחלת פשלתו, וכמו שמתחיל הסוגיא בתחלה בין מבעוד יום לחשכה, אמנם בר"ן כתב לדעת רש"י ודחיא דעה הראשונה דאין חלוק בין מבעוד יום למשקשקה, וכן מוכח מעבודת הקדש להרשב"א אלא דעת רש"י, וכן משמע קצת מהגרי"א: והטעם נראה, דבסתם דבחתלת הסוגיא אירי רק לענין שוגג אצל במזיד אף מבעוד יום אסור, ובמאירי שפירש דעתו כמו שכתבנו וזה לשונו: דאם הוציאה מבעוד יום אף במזיד מטר להחזירו אצלו, אין מויד שפבעוד יום חמור משגגת שבת, עד פאן לשונו, ודעה לומר, הואיל דלפי הפסקתא מקל הנקרא בשוגג

גמורה עד שנינו במקום שהיה לנוח בשעת עקירה. הורק מרשות הרבים לרשות הרבים ורשות הרחיד באמצע, או מרשות הרחיד לרשות הרחיד ורשות הרבים באמצע, פטור; ואם הלך החפץ שמי אמות ברשות הרבים זה ושתי אמות ברשות הרבים שמעבר השני, הרי זה חזב, שהרשיות מצטרפות. המושיט^ט מרשות הרחיד לרשות הרחיד^י דרך רשות הרבים^י בדיקטא אחרת^י ורצה לומר, ששני רשות הרחיד עומדים בצד אחד לאורך רשות הרבים ורשות הרבים מסקי בין שני רשות הרחיד. אפלו למעלה מעשרה שהוא מקום פטור, חייב; בשני דיוטות^י [דהנה, ששני רשות הרחיד עומדים זה כנגד זה], פטור, והינו אפלו למטה מעשרה, עין שם בגמרא הטעם. פשט יד לפנים ונטל מים מעל גמא והוציא לחוץ, חזב, שהמים כגוף אף הו ומנחים על הארץ, וכשלוכת מהן מעט, [קמון] שפוקר מן הקרקע; אצל אם נטל פרות או שמן מעל גבי המים, פטור, שמה שהיו מנחין על גבי המים לא הו הנחה^י, ומפילא כשעקרו מעל המים לא מקרי עקירה^י: (ט) או שנטל וכו'. ואפלו אם העומד בפנים היה גכרי, גס' ב' העומד בחוץ יש אסור עליו, שיאמר שהוא נותן לו על-מנת להכניס:

א (א) בתוך עשרה. דלמעלה מעשרה ברשות הרבים הוא מקום פטור, כדלעיל בסימן שמה סעיף יב, (ב) ואפלו אם הוציא במזיד מטר להחזירה: (ב) בשוגג מטר וכו'. אף דעבר אסורא, שפעה עקירה ברשות הרחיד כדי להוציא לרשות הרבים, אפלו חזב לא קניסיהו רבנן פין דכשוגג עשה: (ג) לאותו חצר. כדי שלא יתקיים מחשבתו שחשב לפנותו משם: (ד) לחצר אחרת. ואפלו (ב) אחרת, דעל-כל-פנים נתקיים מחשבתו שחשב לפנותו מחצרו, וחישינן דלקא זמנא אחריתא שדי להו לרשות הרבים. (ג) ויש אומרים, דדוקא כשהיתה כפנתו מתחלה לפנותו לאותו חצר אז אסור, דנתקיים מחשבתו לגמרי, אצל אם כפנתו להוציאה לרשות הרבים, מטר לפנותו לחצר. וכל זה כשאותו החצר לא היה בדיקטא אחת [בשורה אחת] עם זה החצר אלא זה כנגד זה, (ד) אצל אם היה בדיקטא אחת והרשות הרבים נמשכת גם בין החצרות^י, הלא יש בנה אסור דאורייתא להושיט מזו לזו, ואפלו הם למעלה מעשרה, וכמו שכתב לעיל בסוף סימן שמו: (ה) במזיד אסור. דקניסיהו רבנן משהו דעבר אסורא, אלא יאחו כירו עד שחשכה: (ו) כשהוציאה מבעוד יום. אז קניסיהו רבנן על שהשהה את ידו במזיד באויר רשות הרבים עד שתחשף: (ז) להחזירה. ורצה לומר, (ח) לאותו חצר: (ח) חייב חטאת. האי לשאן לא דוקא, דהא במזיד מזרי, אלא ורצה לומר, (ו) שמה נשפח וישלף מידו ויבוא לידו מלאכה שיש בה חייב חטאת (ו) להעושים בשגגה, מה שאין כן כשהוציאה מבעוד יום, אפלו אם ישלף לכסוף לא יזנה רק אסורא בעלמא, דהא לא עשה עקירה בשבת. (ח) ועין באלהי רבה שפצדו להקל כהיש אומרים, שכן דעת הרבה ראשונים: (ט) אצל לכרמלית. שאינו אלא שבות דרבנן, אפלו אם היה משליך אותם שם להדיא, לא אסור, דהוי כעין גזרה לגזרה: (י) בכל גונאי. פירוש, בין בשוגג (ט) בין במזיד. ודוקא לאותו חצר מטר להחזיר, (י) אצל לא לחצר אחרת:

שער הציון

(ב) פרי"מגדים. ולענין חצר אחרת, אימא באלהי רבה בשם הרשב"א בעבודת הקדש לאסור, והפרי"מגדים כתב להקל בחצר אחרת, וצריך עיון למה, דהא במושיט קמא לן דאפלו למעלה מעשרה בדיקטא אחת חזב וכו' כנגד זה פטור אצל אסור: ואילו דכפנתו בודק, אצל מדברי הרשב"א שכתב הטעם כדי שלא תעשה מחשבתו, מוכח דאסור בכל גונאי: (ג) אלהי רבה בשם רש"י ור"ן ורבנו ירמיה, וכן כתב במאירי: (ג) מגן אברהם בשם הרמב"ם, וכן מוכח בפרוש רבנו תנאל: (ד) מגן אברהם: (ד) שמה נשפח וישלף מידו מלאכה שיש בה חייב חטאת (ו) להעושים בשגגה, מה שאין כן כשהוציאה וסופו שגגה, והקא עשה תחלתו במזיד [מ"א]: (ח) וכן כתב בבית יוסף, ומסיים, דאם הוא סמוך לחשכה במזדאיי שבת, במזיד קניסין לה: (ט) אלהי רבה וחסד' משה ובגני' ישע ותי' אדם, דלא כמגן אברהם: (י) אלהי רבה, דלא כמגן אברהם, ומוכיח מהרשב"א וכן מהשלחן ערוך מדיכסב להחזירה:

הלכות שפת סימן שמה

ביאורים ומוספים

(משנ"ב ס"ק ח)

הזורק מרשות הרבים לרשות הרבים ורשות היחיד בקאמצע, או מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים בקאמצע, פטור⁸.

8) ואם החפץ עבר ברשות שבאמצע בפחות מג' טפחים לקרקע, דעת השו"ע לקמן (סי' שנב סוף ס"ב) שאין זה נחשב להנחה, ופטור. ודעת הגר"א (הובא במשניב שם ס"ק טו ובביה"ל שם ד"ה גוללן) שנחשב הנחה, וחיוב.

(משנ"ב שם)

המושטי⁹ מרשות היחיד לרשות היחיד¹⁰.

9) ולענין מעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים, נחלק הראשונים האם הוא חיוב, והיינו שנחלקו האם הדין של מושיט הוא דוקא במושיט את ידו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים החפץ בידו, או גם בהולך עם החפץ בידו. דעת התוס' (עירובין לג, א ד"ה הא) שבאופן שמעביר החפץ כשמהלך ברה"ר חיוב אפילו בשתי דיוטות זו כנגד זו (נראה חז"א (א"ח סי' סב ס"ק יט אות ג) שנחלק עם הרעק"א בדין זה, שדעת הרעק"א שחיובו הוא מטעם מעביר ד' אמות ברה"ר וחיוב אף על פי שהעקירה ההנחה הן ברשות היחיד, ודעת החז"א שחיובו הוא כעין מלאכת מושיט ולא מטעם מעביר ד' אמות ברה"ר). מאידך, דעת הרשב"א (שבת צו, א) והריטב"א (עירובין שם) שאין בזה אלא אסור דרבנן. ולענין הלכה, מדברי הרעק"א (תשובות החדשות סי' א) נראה שחשש להחמיר כדעת התוס', אמנם החז"א (שם אות ה) כתב שנראה להלכה כהרשב"א והריטב"א, ושכן משמע גם ברמב"ם וכפשוטו הגמרא.

10) בדין מושיט מבורא בביה"ל לקמן (סי' שנד ס"א ד"ה אלא אם כן) בשם התוס', שאינו חיוב אלא דוקא במניח את החפץ ביד אדם אחר, אבל אדם אחד שהושיט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים פטור. וכתב שאולי כונת התוס' שאין חיוב מן התורה אלא בשני אנשים, אבל מ"מ אסור לעשות כן אף באדם אחד. החז"א (שם) כתב, שהרמב"ם השמיט תנאי זה, ונראה הדברים שחולק על כך, כיון שלא הזכיר בתלמוד.


(משנ"ב שם)

ד"ך לרשות הרבים¹¹.

11) ואם מושיט מרה"י דרך כרמלית ושתי רשויות היחיד בדיוטא אחת (היינו באותו צד לאורך הכרמלית), כתב במשניב לקמן (סי' שנה ס"ק יט) שאסור אפילו למעלה מעשרה. ובשעה"צ שם (סי' יז) ציין שזה כדעת הא"י ולא כמג"א שהתיר למעלה מעשרה. אמנם כשהן בשתי דיוטות זו כנגד זו, כתב במשניב שם שמותר להושיט באויר כרמלית למעלה מעשרה (ובאויר רה"ר אסור אפילו למעלה מעשרה, כמו שכתב בביה"ל לקמן ריש סי' שמח). ולזרוק מרה"י לרה"י דרך אויר רה"ר מותר כל שהוא למעלה מעשרה, כמו שכתב השו"ע לקמן (סי' שנה ס"א).

(משנ"ב שם)

בדיוטא אַחַד¹².


12) כזה , וכתב החז"א (שם אות ב) שדוקא אם רשות הרבים מפסיקה ביניהם, ולא די בזה שהיא מפסיקה מן הצד. עוד כתב, שלגבי המושיט דרך רשות הרבים שמן הצד ולא דרך רשות הרבים שביניהם, יש להסתפק האם הוא חיוב.



(משנ"ב שם)
אפילו למעלה מעשרה שהיא מקום פטור, תיכ"ב¹³.
13) ואם אחז את החפץ בידו מבעוד יום והושיטו בשבת, הסתפק החז"א (שם אות ד) האם הוא חיוב משום מושיט. וביאר, שאף שבכל הוצאה מרשות לרשות חיוב גם באחז את החפץ בידו מבעוד יום, משום שכשהחפץ מונח בידו הריהו כמונח ברשות שהוא עומד שם, מ"מ בדין מושיט שלמדנו ממלאכת המשכן וחידוש הוא, יתכן שעקירת החפץ היא בכלל צורת המלאכה, ואם עשאה מערב שבת פטור.

(משנ"ב שם)

בשני דיוטות¹⁴.

14) כזה 



(משנ"ב שם)

שמה שהיו מנחין על-גבי המים לא הוי הנקה¹⁵.

15) ובטעם הדבר שאינם נחשבים מונחים מצינו כמה שיטות: המג"א (סי' ה) כתב, שמים אינם נחשבים למקום ד' טפחים, וכן הביא השטמ"ק (ב"מ ט, ב) בשם הראב"ד, שנחשב לעקירה מן האויר. ומלשון הראשונים (שבת ה, ב) משמע, שהטעם הוא שכיון שהמים נעים ונדיים ואינם עומדים במקום אחד, אין החפץ נחשב כמונח.

(משנ"ב שם)

ימילא לשעקקן מעל המים לא מקרי עקירה¹⁶.

16) ואם המים אינם גבוהים ג' טפחים, הסתפק השפת אמת (שבת ק, א) האם כיון שתרן ג' טפחים דינו כלבוד נחשבים הם כמונחים על גבי הקרקע הנחה כל דהו, וכשעוקק נחשבת עקירה, או כיון שאין סופם לנוח לגמרי שהרי צפים הם על גבי המים, אינם נחשבים מונחים ואין זו עקירה. (ויתכן שספק זה תלוי בשני הטעמים למה חפץ שעל גבי מים אינו נחשב כמונח, ראה בהערה הקודמת).

סימן שמה

דין המושיט מרשות לרשות

(משנ"ב ס"ק ז)

אבל אם הניח בדיוטא אחת וקרשות הרבים נמשכת גם בין הקצרות¹.

1) ואם הרשות הרבים אינה נמשכת בין החצירות, אלא היא רק עוברת לפני החצירות, כתבו האבן העזר (באן) והשו"ע הרב (ס"ב), שאפילו אם הוציא את ידו מחצירו מעל רשות הרבים שלפניו, והושיט לזה שעומד בחצר שלצידו בהמשך אורך רשות הרבים, אינו חיוב. והזכירו כן מדברי התוס' (שבת ד, א ד"ה ומאי).

הלכות שבת סימן שמת

שמת דין ארבע אמות ברשות הרבים, וכו' ה' סעיפים:

א א פשוט בערוכו מ"ח ב שם מסקנת הנקרא ג שם נ"א הקרוי רש"י, וכן כתבו החוספות והרא"ש שם בשם רבנו חסד, ונקיטם בקצת יב ד הנב הפסיד בשם הראב"ד ה משנה ש"ה יזכיר יחידה, נמיסם בקצת יב הנב הפסיד בשם הראב"ד והנ"ח, וכן כתב הרא"ש בשמו

א (א) *כל אדם יש לו (ב) ארבע אמות ברשות הרבים שיכול לטלטל בהם, וימודדים לו (ג) (א) באמה שלו, ואם (ד) אמתו (א) קטנה, נוהגים לו ארבע אמות בינוניות של כל אדם, שכל אחת מהן ששה טפחים (ועין לקמן (ה) סימן שצו): **ב** 'ארבע אמות שאמרו, (ו) *הן ואלכסונון, שנמצא שהם חמש אמות ושלישה חמישים. (ז) 'ויש מי שאומר, (ח) *שמארבע אמות עד חמש ושלישה חמישים (ט) פטור אכל אסור: (י) ג' המתר לו לאדם לעקר חפץ מרשות הרבים *ולתנו (ז) לחברו שאצלו בתוך ארבע אמותיו *וחברו לחברו שאצלו, הפסיד בשם הראב"ד ה משנה ש"ה יזכיר יחידה, נמיסם בקצת יב הנב הפסיד בשם הראב"ד והנ"ח, וכן כתב הרא"ש בשמו

באר היטב

(ג) באמה שלו. הינו הנרוע: (א) קטנה. והוא גדול, נמצא שלא יספיקו לו ד' אמותיו: (ד) לחברו. והינו דוקא בתוך רשות הרבים או בתוך רה"י או בתוך פרמלית, אכל לחוציא מפרמלית לה"י או מרה"י לפרמלית (פ) מצמצמות, גופו ג' אמות, ואמה כדי לפשט בו נדיו ורגליו, עכ"ל:

באר הגולה

אף משחשקה, ראוי שנקלל מבעוד יום אף במזיד:

* הן ואלכסונון. עין במשנה ברורה מה שכתבנו דאפילו אם טלטל לרובע העולם נמי דינא הכי, כן הוא דעת רבנו חסד, וסתם המחבר כותה, ואף דלדעת הרשב"ם יש נפקא מנה בנה, וכן משמע בתוספות ורא"ש ששפסקים על דברי רבנו חסד, מכל מקום סתם המחבר כותה ולא חלק בזה, שכן הוא גם כן דעת הרמב"ם ורש"י ורשב"א: * שמארבע אמות עד וכו'. מה המענין בלשון הרמב"ם שפמנו מקור דין זה, משמע דארבע אמות בשנה מטר לתפחלה; וצריך עיון בטעמו, אי נזר שלא באלכסון אשו אלכסונון, גם בארבע אמות היה לנו אסור: * ולתנו לחברו שאצלו וכו'. עין במשנה ברורה מה שכתבנו בשם הט"ז שדעתו שאסור להוציא ספרותה מרשות החידי לפרמלית אפלו על-ידי עכו"ם, דהרי מצנה הפאה בעברה. וקשיא, דהא הוי שבות דשבות לצורך מצוה? ונראה דהט"ז אידל לשיטתו, דסבירא לה בסימן שו סוף סעיף קטן ד דלא התייר על-ידי עכו"ם רק להביא דרך חצר שלא ערבו, אכל לא ידך פרמלית דאמי לאחלופי ברשות הרבים, עין שם, אכל לפי מה שכתב אליה רבה שם בשם כמה פוסקים דמטר אף בפרמלית (והשתקוהו שם בבאר הגולה, עין שם), ממילא מטר אף בנה: * וחברו לחברו שאצלו. מלשון זה משמע דדוקא על-ידי הרבה בני אדם שכל אחד מליק פחות מארבע אמות, ובפריימגדים סימן רסו משמע דסבירא לה דאפילו על-ידי שני בני אדם נמי שרי (והינינו שאחד מליק מתחלה פחות מארבע אמות ונתנו לחברו שיליק גם הוא פחות מארבע אמות, ואחר-כך לוקחו ממנו ומליק עוד פחות מארבע אמות ונתנו לחברו וחזור עוד להלילה;

קצרה משאר בני אדם, ואם ימדדו ארבע אמותיו בהרוע שלו יהיו קצרות לפי צורך גופו, והתורה אמה (שבו איש תחתינו, וכל-כן נוהגים לו ארבע אמות בינוניות של כל אדם: (ה) סימן שצו. ורצה לומר, דשם בהג"ה מבאר לענין יוצא חוץ לתחום דהארבע אמות מודדין מרנחות, אכן בקאן לענין טלטול ארבע אמות ברשות הרבים (ה) יש להתמיר דוקא מצמצמות, וכנ"ל בסעיף קטן ב: **ב** (ו) הן ואלכסונון. כלומר, דשעור ארבע אמות הוא הם ואלכסונון, שאינו חוב אלא אם טלטל כשעור שעולה האלכסון של ארבע אמות, ולא מבעיא אם טלטל לאלכסון העולם דינינו חוב ארבע אמות, אלא אפלו אם טלטל ברובע העולם ממזרח למערב או מצפון לדרום, נמי אינו חוב בפחות מכשעור אלכסון: (ז) ויש מי שאומר וכו'. וכן (ו) הסכימו האחרונים: (ח) שמארבע אמות וכו'. ובפחות מארבע אמות גם לדעה זו מטר לכתחלה, וכנ"ל בסעיף א: (ט) פטור אכל אסור. זו היא דעת הרמב"ם. ועין בבאר הגולה שכתב דגם הרמב"ם מודה דהיא שפרר לו"ז ארבע אמות לטלטל בהם ורוצה לטלטל באלכסונון של הארבע אמות, מטר לטלטל בהם אף שעולה עד חמש אמות ושלישה חמישים, ולא קפליג על דעה ראשונה רק ברוצה לטלטל במישור ולא באלכסון, או שלא יחד לו מתחלה הארבע אמות לטלטל בהם, לדלידה אין לו בכל זה המר השלטול רק עד ארבע אמות בלא אלכסון, ודע, דמה דקמא לן דאם העברי חפץ מרשות הרבים ארבע אמות הן ואלכסונון חוב, דוקא קשהה שעור זה בין מקום עקירת החפץ להנחתו, והינינו שהינינו החפץ מחוץ לשעור זה, אכל אם היתה מקום הנחת החפץ בתוך שעור זה ואפלו רק מקצתו של החפץ, פטור, דהרי לא העברי החפץ ארבע אמות הן ואלכסונון בשלמות, בן מוכח מרמב"ם פק"ק יב הלכה יט, עין שם: **ג** (י) מתר וכו'. דאף על-גב דלקמן סעיף ה איתא דאדם אהד אסור להוליך חפץ פחות פחות מארבע אמות, דשמא

שער הצינון

(יא) אכל אסור מדרבנן: (ב) אמה: (ג) זה השעם נאמר בגמרא אלקא דרבי מאיר. ועין בבית יוסף דלפיכך פסק הרמב"ם בנותה, משום מאי דפסקינו בערוכין ג' עמוד ב דצריך למדו עצבות לחמרא: (ד) אמה. ועין בפריימגדים שכתב דזהו רק קשאנו מעביר בבת אחת, אכל כשפועביר בבת אחת נחשב תמיד השעור ארבע אמות של אדם בינוני אפלו לאדם שהוא ארך. ולעניינת דעתי צריך עיון בדבר, דהרי ר"י זכר בדבריו השעם כדי שיקח חפץ מתחת מרגליתו ומצינו תחת מרגליתו, ואם-כן לפי מסקנת הגמרא דלאיש ארך ביותר, באמות שלו משערנון כדי שיקחם בכל אדם הקרא ד"שבו איש תחתינו, אם-כן ממילא מוכח דמטר לו לטלטל בבת אחת אף שהוא הרבה יותר מארבע אמות בינוניות, וכן רבי מאיר לא פליג עלה בנה [אף דהוא אמר טעם אחר], ולית ביניהו אלא או נוחות או מצמצמות כדאיתא בגמרא, וצריך עיון: (ז) בן פנש רש"י וכן איתא בפרוש רבנו חננאל וכן סתם רבנו ירמיה. ומשמע דאם היה נגס גם בגופו, כדירה משערנון: (ח) אמותיו אף דפחותים משאר בני אדם, וכן כתב הגר"י. ועין בפריימגדים בזה: (ט) אליה רבה: (י) בית תנש ונחלת צבי ואלה רבה:

מילואים

הלכות שֶׁפֶת סִימָן שְׁמוֹ שִׁמּוֹ

המשך מעמוד הקודם

שנראה פשוט שאם המקום פרוץ ברובו מארבע רוחות, אי אפשר להתירו על ידי צורת הפתח שהיא יותר מעשר אמות, גם אם שתי צורות הפתח אינן אלא עשר אמות. כיון שסוף סוף רוב המקום פרוץ מכל צידיו ואינו מוקף אלא בצורות הפתח.

סימן שמו

על איזה הוצאה חייב מן התורה

[ש"ע ס"א]

והניחו בְּרִשְׁוֹת־הַרְבֵּיִם⁽¹⁾.

1) ואם הוציא בגדו לרשות הרבים בידו ולבשו ברשות הרבים כשהוא מהלך, כתב החזו"א (או"ח סי' קה ס"ק ו) שחייב, כיון שלבישת הבגד וביטולו אל גוף האדם נחשבת להנחה. וכמו כן כתב בשרת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' קיב) שהיוצא בשבת לרשות הרבים ומצא בכיסו כיפה וכדומה, לא ילבשנה כשהוא מהלך, כיון שזו היא הנחתה, אלא ירוץ עד רשות היחיד ויורקנה שם כלאחר יד. ובסוף דבריו כתב, שערף שיוורקנה מיד ברשות הרבים כלאחר יד, ויכול לחזור וללבושה במקומו, שכיון שיכול לזרוק מיד ולא יהיה לו הפסד בכך, מסתבר שאסור לו לרוץ עד רשות היחיד.

לטלטל בין הגגות מדין עומד מרובה. ואף שיש שם פירצה מפולשת מצד לצד ורבים עוברים שם, אין פירצה כזו אוסרת בחצר (כמבואר בש"ע לקמן סי' שסה ס"ג).

וכתב שם (בסוגריים), שאולי דוקא פירצה שבין צורת הפתח לכותל ניתרת מדין 'עומד מרובה', אבל פירצה שבין צורת פתח לחברתה אינה ניתרת על ידי צורות הפתח שבצידה, ואם כן אין להתיר אלא אם כן לצד הרחוב צורות הפתח סמוכות זו לזו בפחות מג' טפחים, שאז מדין לבד נחשבות הן לצורת פתח אחת ארוכה.

[ביה"ד ה' הבלטין]

ובגד אֶחָד לְכָל עֶלְמָא מְהֵי צוּרְת־הַפֶּתַח כָּל כּוּנֵי⁽³⁰⁾.

30) משמעות דבריו, שאפילו לדעת הרמב"ם שאין צורת הפתח מועילה לפירצה שגדולה יותר מעשר אמות אלא אם כן העומד מרובה על הפרוץ, מ"מ מקום שגדולו עשר על עשרים אמות נותר בצורת הפתח מארבע רוחות, משום שצורות הפתח שבצדדים שאין רוחבן יותר מעשר אמות נחשבות לשתי מחיצות שלמות זו כנגד זו, ובמקום שיש שתי מחיצות שלמות אפשר להתיר את שתי הרוחות האחרות אף לדעת הרמב"ם על ידי צורת הפתח גדולה מעשר אמות (כדלקמן במשנ"ב סי' שסב ס"ק נח).

והחזו"א (או"ח סי' ע ס"ק כג ד"ה וכתב המ"ב) תמה על דבריו, וכתב

הלכות שֶׁפֶת סִימָן שְׁמוֹ שִׁמּוֹ

המשך מעמוד רב

שמו ס"א) שמוטר להוציא מרשות היחיד למקום פטור, והרי למעלה מעשרה הוא מקום פטור, מ"מ באופן זה שמוציא מעל עשרה, חוששים שמה יבא להוציא את ידו למטה מעשרה.

עוד טעם למה אסור להוציא פירות בידו למעלה מעשרה, כתב הרשב"א [שהובא בביה"ל], שחששו שמא ישכח ויורקם ונמצא שמניח ברשות הרבים. ולכאורה יש חילוק בין שני הטעמים באופן שהוציא את ידו וקלט מי גשמים ברשות הרבים מעל עשרה טפחים, האם מותר לו להכניסם לרשות היחיד, שלפי הטעם השני שהובא ברשב"א מותר, שהרי כאן גם אם יורקם לא יעבור איסור, ואילו לפי הטעם שהביא הביה"ל שחוששים שיבוא להוציא מתחת לעשרה, גם באופן זה יש לחוש שמה יבוא ליטול ממקום שהוא מתחת לעשרה ויכניס לרשות היחיד.

ואם הוציא ידו למטה מעשרה, כתב הש"ע הרב (ס"א), שאסור לו להחזיר אפילו על ידי שיגביה אותה ויכניסנה כשהיא למעלה מעשרה.

והחזו"א (או"ח סי' סב ס"ק יט אות ב) הוסיף, שיתכן שאפילו באופן שרשות הרבים מפסקת בין החצירות אינו חייב אלא כשהוא מושיט דרך רשות הרבים שביניהן, ולא במושיט דרך רשות הרבים שלפניהן [וראה מה שכתבנו לעיל סי' שמו ס"ק ח].

אמנם תמה, איך יתכן שהמקום שבין החצירות יהיה רשות הרבים, הלא הוא כקן זוית הסמוכה לרשות הרבים שמבואר לעיל (סי' שמה ס"ק נד) שדינה ככרמלית. אמנם במקום אחר (שם סי' קז ס"ק ט) כתב [באחד מהותרצנים], שאם נוה לבני רשות הרבים להשתמש בקן זוית זו, הרי היא טפלה לרשות הרבים ודינה כרשות הרבים.

[ביה"ד ה' בתוך עשרה]

וְצֵן בְּפִרְיִמְגָדִים שְׁמֻצְדֵי גִסְרָן בְּשֵׁם נְשִׁי לְהַקְמִיר בְּנֵה⁽²⁾.

2) ולפי זה, אדם שבידו חפץ אסור להוציא את ידו ממרפסת או מחלקן שפתוחים מעל רשות הרבים. ואף שמבואר בש"ע לעיל (סי'

הלכות שֶׁפֶת סִימָן שְׁנוֹ שִׁמּוֹ

המשך מעמוד רד



[משנ"ב ס"ק ב]

וְכָל־שֶׁפֶן לְקַלֵּט מִיָּם מְעַל־גְּבִי הַכֶּתֶל דְּאֶסְרוּ⁽⁴⁾.

(4) כזה